

Die schönsten deutschen Bücher*

a legszebb német könyvek

A NÉMET KÖNYVMŰVÉSZETI ALAPÍTVÁNY VERSENYE

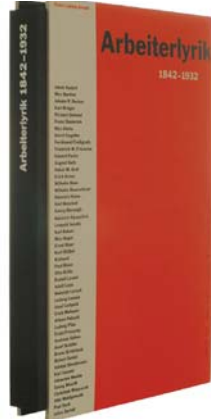
Maczó Péter

Szép könyv versenyeket szerte a világon rendeznek. Ezek jó része nemzeti esemény. Máskor nemzetközi kiállítások kerete nyújt alkalmat a legszebbek bemutatására...

Vajon ide illő-e, hogy nálunk, a Magyar Grafikában, a legszebb német könyvek versenyeről esék szó? Nos, úgy gondolom, igen, mert a Frankfurti Könyv vásár a könyvkiadás legjelentő-

sebb nemzetközi seregszemléje, és utolsó napján módom volt végignézni azt (a szó nem triviális értelmében vett) kimagaslóan szép és sokszínű válogatást is, amit a Stiftung Buchkunst (Könyvművészeti Alapítvány) mutatott be, s amely a lipcsei verseny nyertes köteteit (Schönste Bücher aus aller Welt, vagyis a világ legszebb könyveit) állította ki, s amelyen, már a múltkor említettem – nem győzöm hangsúlyozni –

Magyarország egyetlen kiadvánnyal sem szerepelt... Efféle könyvművességet értékelő válogatásokra – elsőként – az Egyesült Államokban, 1924-ben került sor. Ez volt a Fifty Books, amelyet az American Institute of Graphic Art hívott életre. Hasonló versenyt a hollandok 1926-ban, míg a csehek 1928-ban rendeztek, Angliában pedig egy évvel később volt az első szép könyv verseny. Karl Klingspor nevéhez fűződik

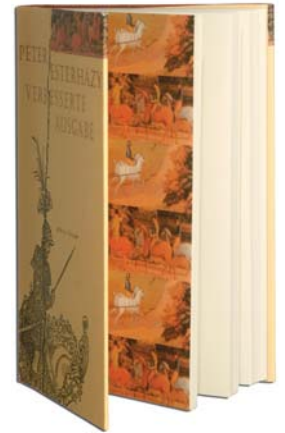

Arbeiterlyrik 1842-1932
Gaston Isoz bronzérmes terve a szerző és a címsor erős, tördelése a versekhez illő.

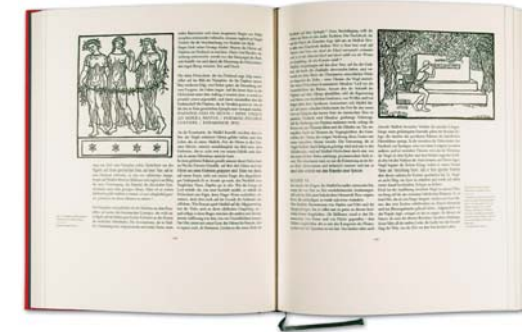

Klaus Detjen Buchner kötete egyéni hangú, experimentális tipográfia a Steidl Verlag, Göttingen és a Büchergilde Gutenberg (Frankfurt) közös kiadása, amely 2500 példányban jelent meg.

Magyar könyv is van a szép német kiadványok között. Szerzője szerint itthon is sikeres. Nina Rothfos és Patrick Gabler a kötettervező, Renate Stefan a tipográfus a katalógus szerint.

Sabine Golde könyvterve diplomát kapott, és a klasszikus könyvművészet mesterművének nevezték, különösen szép kivitele a lipcsei Jüttemessdruck munkája.

Die Sonne brennt fortissimo, ez Alexandra Kardinar könyve. Finom színeivel, levegős tördelésével modern és elegáns egyszerre. Száz illusztrációja díszíti.

Második díjas lett Dagmar Geisler könyve *firkás címsoraival jól illik Verena Thiele szemtelen grafikáihoz. A belvív két direkt színnyomásával készült, a Deutsche Taschenbuch Verlag kiadás.*

német meghonosítása. A lipcsei Deutschen Bücherei igazgatója volt ekkor.

Nos, a sikeresen zárult ötvenéves jubileum után, az elénk tárt 2003-as válogatás megnyugtatóan egységes, magas színvonalat mutat. Ez a grafikai tervezés, tipográfia, illusztráció és fotó mellett profi kivitelezéssel társul.

Maga a zsűri összetétele garancia arra, hogy véleményük a kreatív gondolat, a tartalom és

a technológiai oldal komplex elbírálását tartalmazza. (Ellentétben a hazai gyakorlattal, hol bizony a Szép magyar könyv versenyen a technikai dőcse-nőket, – mint csúf kis pattanások egy kamasz arcán – elnézzük, s még inkább paradox a helyzet azon az évről-évre rendezett legszebb nyomdaipari termékversenyen, ahol a nyomda perfekcióját méltatják és a kivített jutalmazták, de a kiadvány esztétikája sajnos-bizony

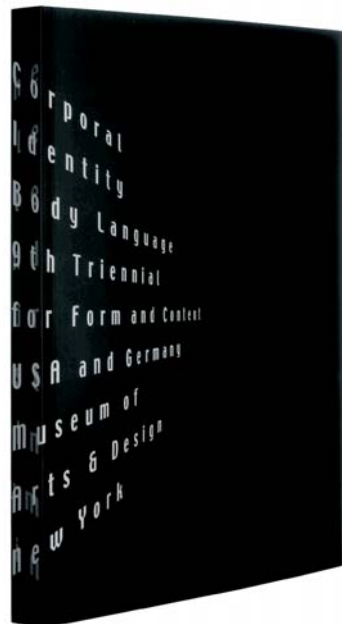
kívül esik a bírálaton!) Álságosan ezt mind zárójelben írom, noha szándékom szerint fontosabb lenne a tanúságok levonása annál, amit felkínálok: a legszebb német könyveket...

Uta Schneider a Stiftung Buchkunst igazán kitűnő ügyvezetője, a legmagasabb helyről is támogatást élvez, de ami még fontosabb, a szakma – kiadók és nyomdák – érdeklődése és pártolása kíséri szertezéző, szervező munkáját.

A remek szakmai verseny elismerést kapott munkáit modern, szép kötetben mutatták be az érdeklődőknek.

Thedel v. Wallmoden, a Stiftung Buchkunst igazgatótanácsának elnöke a katalógus bevezetőjében kiemelte, mennyire örül annak, hogy az első díjat (4000 €) egy tankönyv: *Start frei*, az Oldenburg Schulverlag kötete kapta, hiszen ott a legfontosabb a szép könyv – írja –, ahol használata a minden-

Jürgen Freter tervezte a potsdami házat bemutató: *Am Neuen Markt 5. című, 67 képet és rajzot tartalmazó építészeti könyvet. Jovis Verlag, Berlin*

Elég egy pillantást vetni a borítóra: Uwe Loesch terve. Sylvia Zöllerrel együtt egy vagány kétnyelvű kiadványt készített, ahol a szöveg az áttetsző papíron átköt és elválaszt egyszerre. A címe: *Corporal Identity – Körpersprache*, a *9. Forma és tartalom* című amerikai-német triennálé kötete, amely a frankfurti alkalmazott művészetek múzeumának készült.

Gerhard Braun, Georg Engels és Sonja Eiermann munkája ez az Ulmer Modelle katalóguskönyv. Valójában a Hochschule für Gestaltung anyagából készült.

napok meghatározó eleme, kiemelkedő esztétikai színvonala a jövőt is szolgálja. A gyermeknek szánt könyvek nem csupán a tudás hordozói, a könyvvel mint médiummal való találkozásuk egy életre kihathat a továbbiakban.

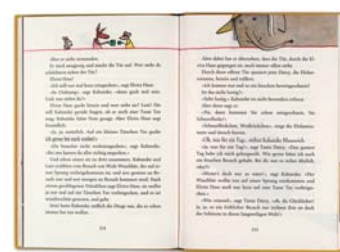
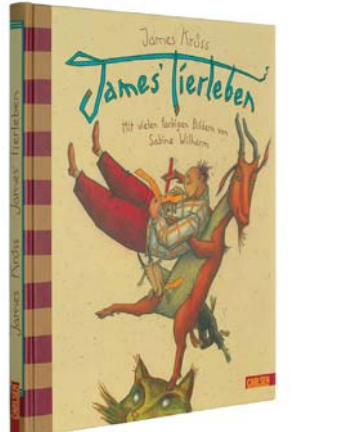
A könyv – szerinte is – olyan diszciplína, amely nem lehet öncélú, a művészi kivitelű könyvek mindenkéfelett a funkciót kell szolgálnia: „A könyvművészetnek Németországban hosszú és fényes múltja, tradíciója van. A szakma szerint is magasra értékelt jelene és ígéretes jövőképe együtt biztosítja, hogy kultúránkban, a vezető médiumok sorában a könyvnek fontos helye lehessen.”

Uta Schneider katalógusukban részletesen elemzi a verseny útját az eredményhirdetésig. Bepillantást kínál a kulisszák mögé, ahol – mintha – ismerős problémákkal találkozunk...

Jelen versengésre nyolcszázhetvenhat könyv érkezett. Ezeket – a mi szokásainkhoz hasonlóan – a részletes jelentkezési adatokkal kitöltött ív alapján tíz szakcsoportba sorolták: általános vagy szépirodalom, tudományos, ismeretterjesztő könyvek, szakkönyvek, zsebkönyvek, művészeti kiadványok és fotóalbumok, gyermek és ifjúsági könyvek, tankönyvek, bibliofil kiadványok, kereskedelmi forgalomba nem kerülő köny-

Fent: Julia Hoffmeister, Tim Albrecht bronzérmes könyvterve. Lent: Sabine Wilharm és Hartmut Zierau vidám mesekönyve.

Vahle: Mäuse wie wir, azaz egerek mint mi. Verena Ballhaus kedves illusztrációs könyve integrált tipójával és apró részleteiben is igényes megoldásával aratott sikert.

vek, valamint különleges esetek, azaz *sonderfälle*.

A zsűri „test és lélek” szerint (ezek Uta Schneider szavai) vizsgálta meg kötetről kötetre a könyveket. A test a kreatív terv eredményeként született, és technikai perfekciójával élénk kerülő kötet, amelynek lelke a könyv tartalma, a mondanivalóhoz igazodó koncepció, az a szellemiség, amely a műben megvalósul. E kettő egysége, és harmóniája együtt méretik meg. Az utóbbi szép könyv versenyen ötvenhat kiadványt választott ki a zsűri: ezek az esztendő szép könyvei. Negyvenkilencet kétharmados többségi szavazattal díjazott a bizottság, míg hét közülük dícséretre méltónak bizonyult. A katalógus valamennyit felsorolja.

tónak bizonyult. A katalógus valamennyit felsorolja.

Uta Schneider beszámolójában felelevenedik a zsűri munkája, a heves disputa és érvelés, a kollégák megfontolt mérlegelése, a közös döntésben az egyén súlya. Jó olvasni erről, hogy egy szakma gondosan kiválasztott kiválóságai (érdemes volna a részletes névsort is ideírni) komolyan veszik feladatukat, és véleményük alapján, rangot és hitelt kapnak a kiténtettek és elismerést a die schönsten deutschen Bücher versengése, amelynek nyertesait az értő Olvasók is kézbe vehették: több kiállításra is eljutott.

Tekintsék meg ezt a válogatást, amelynek képanyagát a

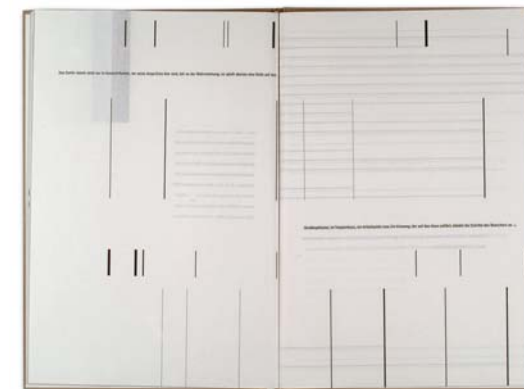
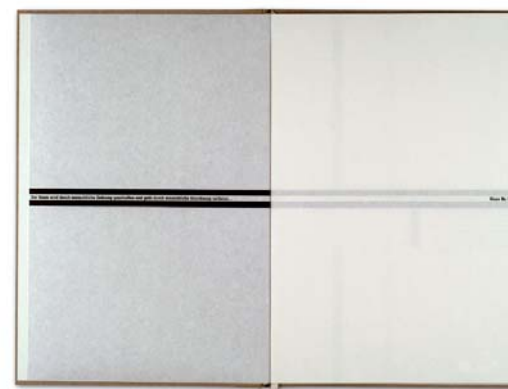
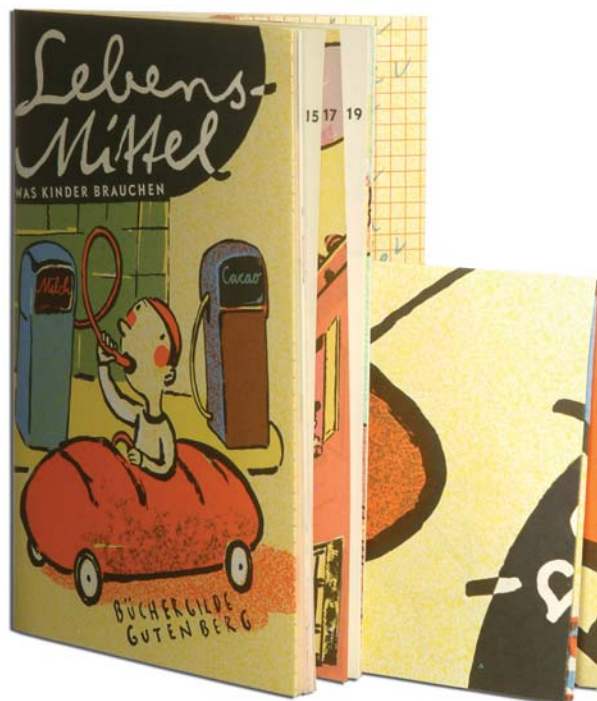
Fabian Hammer fotói dekorálják Lars Niebuhr könyvtervét. Erős, friss de funkcionális tipográfia.

katalógusból szemezgettem. A kötetben mind az ötvenhat könyv egy-egy oldalpárt kapott. Az információk között a formátum, a szedéstükör, a betűtípus, a szedési eljárás és a formába öntést végző grafikai stúdió, a tervező és illusztrátor, a fotók készítője, az előkészítést végzők, a nyomda és a nyomtatás módja, a kötészet, a papír és az egyéb kötészeti anyagok pontos paraméterei a szerzői és

Egy másik magyar – szerző...
Legalább ebben jeleskedünk:
Imke Sönnichen kétszínű rajzai-
val Ingrid König komponált
szép ifjúsági könyvet.

Bronzérmet kapott Thomas
M. Müller munkája, a Lebens-
Mittel című dialógokban gazdag
szövegre vidám rajzokkal és
kiegészítő plakáttal megjelent
kötete.

kiadói adatokkal: példányszám, terjedelem, ár – együtt és öszszelve –, szerepelnek.

Azt hiszem, hogy példabeszédem után vagy helyett, érdemes végignézni a könyveken.

A június is beköszöntött, az új megmérettésen is túl vagyunk: 2004 termésének átválogatásán. Szerencsére – és a gazdasági mutatóktól függetlenül – a könyvművészet értékőrző maradt.

Fent Anja Grimm: Haus Nr. 19. című saját kiadásában, összesen 20 példányban készült diplomamunkája dícséretet kapott. Stefan Kugel Imke Haaseval előállított Calypso – Feenweg könyve az ifjú könyvtervezők díját nyerte el. A Libellus Darmstadt kiadása.

A katalógus képanyagát Uta Schneider bocsátotta rendelkezésünkre. A fotókat Björn Behrens készítette. Köszönjük.